

## POSTANOWIENIE

30 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 30 października 2024 r. w Warszawie  
w sprawie z powództwa K.R.  
przeciwko Gminie Miasta G.  
z udziałem interwenienta ubocznego O. S.A. w M.  
o zapłatę,  
na skutek skargi kasacyjnej K.R.  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku  
z 31 października 2022 r., I AGa 2/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od K.R. na rzecz Gminy Miasta G. kwotę 7500 (siedem tysięcy pięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

(M.M.)

## UZASADNIENIE

Powódka K.R. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, którym oddalono apelację skarżącej w sprawie o zapłatę przeciwko Gminie Miasta G., toczącej się z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej O. S.A. w M.

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, ujętego w pytaniu: „czy w teorii prawa istnieje zasada (domniemanie) racjonalności działania władzy państwowej i czy w oparciu o taką zasadę (o ile istnieje) można formułować domniemania faktyczne na podstawie art. 231 k.p.c.”.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (zob. postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Podniesiony problem musi również charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (zob. postanowienie SN z 19 marca 2012 r., II PK 294/11). Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie SN z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienie SN z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak

i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której zostały zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw. Oznacza to, że do sformułowania zagadnienia prawnego konieczne jest wydobycie z okoliczności faktycznych sprawy elementów charakterystycznych dla określonej grupy lub kategorii przypadków, a następnie generalizacja konstrukcyjnych elementów zagadnienia, które będą stanowiły podstawę analizy prawnej; dzięki temu rozstrzygnięcie problemu prawnego, nie tracąc więzi z rozpoznawaną sprawą, może służyć ocenie problemów jurystycznych występujących w innych sprawach.

Przedstawione przez skarżącą pytanie nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego w opisanym wyżej rozumieniu, nie występuje ono również w sprawie. Wątpliwości powódki dotyczą bowiem konkretnie zasad rozumowania stosowanych na etapie przeprowadzania domniemań faktycznych, a ściślej: możliwości skonstruowania domniemania na podstawie konkretnej przesłanki. Nie jest to zatem problem jurystyczny, gdyż nie odnosi się on do treści prawa, lecz do etapu jego stosowania. Co więcej, jeśli intencją skarżącej było uzyskanie informacji o kryteriach oceny wnioskowania Sądu Apelacyjnego, które prowadziło do dokonania ustaleń faktycznych sprawy, to należy wskazać, że problem tego rodzaju wymyka się kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu ze skargi kasacyjnej. Z art. 398<sup>3</sup> § 3 i art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c. wynika bowiem, że Sąd Najwyższy jest sądem prawa, a nie faktów. Przywołane przepisy uniemożliwiają zatem kontrolę rozumowania przeprowadzonego na podstawie art. 231 k.p.c. (także w związku z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c.) na etapie postępowania ze skargi kasacyjnej (zob. wyrok SN z 28 maja 2021 r., I CSKP 105/21, oraz przywołane tam orzecznictwo).

Jako drugą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka wskazała potrzebę dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Podniosła, że konieczne jest dokonanie wykładni art. 382 w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. „w tym jako podstawy kasacyjnej, poprzez wskazanie, czy podstawą orzekania przez sąd ma być cały materiał zebrany w sprawie, czy też również całokształt okoliczności

sprawy, tj. wszystkie ustalone w sprawie fakty łącznie” (s. 5 skargi). Skarżąca przedstawiła przy tym ogólny wywód, z którego wynika, że jej zdaniem wydany w sprawie wyrok był nieprawidłowy, gdyż Sąd Apelacyjny nie wziął pod uwagę wszystkich ustalonych w sprawie faktów („całokształtu okoliczności sprawy”, s. 5 skargi kasacyjnej).

Niezależnie od tego w ocenie powódki wykładni wymagać miał art. 647<sup>1</sup> § 2 w zw. z art. 5 k.c. Skarżąca w tej kwestii podniosła, że w innej - zdaniem skarżącej: analogicznej - sprawie przyjęto odmienną ocenę prawną.

Potrzeba, o której mowa w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. oznacza, że określony przepis, istotny z punktu widzenia podstawy prawnej zaskarżonego orzeczenia, może być rozumiany na różne sposoby, a orzecznictwo i nauka prawa albo nie wypracowały w tym przedmiocie żadnego poglądu, albo prezentują rozbieżne stanowiska. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno w takim wypadku zawierać wskazanie, które przepisy wymagają wykładni i na czym polegają poważne wątpliwości związane z ich rozumieniem lub rozbieżnościami w ich stosowaniu (zob. postanowienia SN z: 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09 oraz 24 kwietnia 2018 r., II CSK 743/17).

Rozbieżność w orzecznictwie sądów powinna natomiast zostać wykazana przez przywołanie judykatów, w których odmienne rozstrzygnięcia zapadły w stanach faktycznych nieróżniących się od siebie w relewantny prawnie sposób (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2015 r., III CSK 59/15). W takich przypadkach rozbieżność dotyczy bowiem oceny wyłącznie jednej sprawy, co nie wyczerpuje dyspozycji przyczyny kasacyjnej z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. Brak spójności orzecznictwa przestaje mieć znaczenie prawne wtedy, gdy po jego wystąpieniu wydana zostanie w danym przedmiocie uchwała Sądu Najwyższego działającego w poszerzonym składzie. Wykazanie rozbieżności w orzecznictwie powinno opierać się na przedstawieniu wypowiedzi zawierających przede wszystkim aktualne poglądy judykatury, a nie stanowiska wprawdzie wyrażane w przeszłości, lecz od których już wcześniej odstąpiono w związku z rozwojem trendów wykładni i stosowania prawa.

Argumentacja powódki nie przekonuje, by wskazane przez nią przepisy wymagały wykładni przez Sąd Najwyższy. Z przedstawionego stanowiska nie wynika, by budziła wątpliwości treść norm wywodzonych z art. 647<sup>1</sup> § 2 w zw. z art. 5 k.c. lub art. 382 w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. Dostrzegana przez skarżącą potrzeba wykładni w istocie sprowadza się do wyrażenia subiektywnego przekonania, że wynik sprawy byłby inny, gdyby przesłanki zastosowania „art. 647<sup>1</sup> § 2 w zw. z art. 5 k.c.” były oceniane na tle – nieokreślonego bliżej - „całokształtu okoliczności sprawy”, a nie „analizy każdego z ustalonych faktów” (s. 5 skargi kasacyjnej). Z kolei co dotyczy stwierdzenia, że w innej sprawie wydano odmienne rozstrzygnięcie („w oparciu o niemalże taki sam stan faktyczny, w odniesieniu do tej samej inwestycji”, s. 6 skargi kasacyjnej), to skarżąca nie przedstawiła racji przemawiających za uznaniem, że źródłem odmiennego rozstrzygnięcia była wątpliwość co do treści prawa, a nie odmienność stanu faktycznego, a tym bardziej: że wątpliwość ta jest tak doniosła, iż wymaga zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy.

Wypada przy tym dodać, że stosowanie art. 5 k.c. zawsze następuje na tle okoliczności danej sprawy, a przepis ten przyznaje sądowi pewną dozę swobody w ocenie. Nie można zatem tworzyć uniwersalnych, nadających się do zastosowania w każdej sprawie wskazówek co do tego, kiedy określone działania stanowią nadużycie prawa podmiotowego. Tylko ubocznie należy zauważyć, że *a limine* błędna jest koncepcja, zgodnie z którą art. 5 k.c. może być przydatny w ocenie, czy określone działania świadczą o wyrażeniu przez inwestora zgody na zawarcie umowy podwykonawczej. Przywołane unormowanie dotyczy nadużycia przysługującego podmiotowi prawa podmiotowego, natomiast znaczenie prawne zachowań podmiotów prawa jest oceniane na podstawie art. 60 oraz art. 65 § 1 i 2 k.c. W sprawie istotny był przy tym art. 60 k.c. na etapie oceny, czy dane zachowanie stanowiło oświadczenie woli, a także ewentualnie art. 65 § 1 k.c. – na etapie ustalania treści tego oświadczenia.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach postępowania rozstrzygnięto zgodnie z zasadą odpowiedzialności za

wynik sprawy, ich wysokość ustalając na podstawie § 2 pkt 8 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[J.T.]

[ał]